

В спеціалізовану вчену раду Д 26.161.01 в
Інституті філософії імені Г.С.Сковороди НАН України

ВІДГУК

на автореферат докторської дисертації Філяніної Нелі Миколаївни
«Екоосвітній потенціал гуманітарних знань»
(спеціальність 09.00.09 – філософія науки).

Аналіз тексту автореферату докторської дисертації Філяніної Нелі Миколаївни «Екоосвітній потенціал гуманітарних знань» та змістом положень, що виносяться на захист, дає підстави говорити про актуальність обраної теми, адекватність методології дослідження та новизну отриманих результатів, що створює передумови для вирішення важливих проблем сучасної філософії науки.

Автореферат свідчить, що дисертаційне дослідження Н.М.Філяніної дозволяє по-новому підійти до філософського осмислення проблеми екологічної освіти на інкорпорації гуманітарних знань в екоосвіту.

Передусім, на позитивну оцінку заслуговує комплексний аналіз екоосвітнього потенціалу гуманітарних знань, на засадах якого розкрито об'єктивний плюралізм сучасної екоосвіти, що виявляється у багатоманітні форм залучення гуманітарних знань в екоосвіту та в розмаїтті екоосвітніх концепцій і практик. Вагомим також є висновок про те, що поза гуманітаризацією будь-яка концепція екоосвіти буде неповною, оскільки: 1) сама освіта належить до гуманітарної сфери і є її важливим й невід'ємним складником; 2) гуманітарні знання дозволяють осмислити глибинні засади людського буття, духовності й моралі, сформувані систему цінностей, на основі яких можна подолати екологічні та гуманітарні кризи.

Безумовну новизну має дослідження метафорики, екологічної герменевтики, екологічної естетики та екологічного літературознавства та форм їх включення в систему екоосвіти, а також аксіологічних аспектів екоосвіти.

Результати дисертаційного дослідження можуть плідно використовуватися для підготовки нормативного курсу з філософії та культурології; спецкурсів із філософії науки, філософії освіти, філософії культури, філософських і соціальних проблем сучасної екології, біоетики.

Заслуговує на схвальний відгук широка джерельна база, значну частину якої складають англійські джерела, на яку спирається дисертант у своєму

дослідженні, а також доволі широка апробація результатів дослідження в формі участі в конференціях, семінарах та в достатній кількості публікацій.

Водночас до змісту автореферату можна висловити деякі зауваження:

На мою думку, варто було б приділити більшій увазі взаємозв'язку екологічної освіти і соціального навчання. Також недостатньо розкрита роль синтетичної біології у сучасній екологічній освіті.

Але висловлені зауваження загалом не применшують наукової цінності результатів дисертаційного дослідження, представлених в авторефераті докторської дисертації Н.М.Філяніної. Дослідження є завершеним, цілісним, обґрунтованим та самостійним.

Виходячи зі змісту автореферату дисертації, рівня апробацій та публікацій дисертанта за обраною темою є всі підстави зробити висновок, що дисертація Філяніної Н.М. «Екоосвітній потенціал гуманітарних знань» на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук відповідає встановленим вимогам, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософських наук за спеціальністю 09.00.09 – філософія науки.

Доктор філософських наук,
Професор, зав. кафедри філософії
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

 М.Д. Култаєва

